

Vírus és realitás

VISSZHANG - LXIV. évfolyam, 16. szám, 2020. április 17.

Írásomban magánvéleményt közlök. Mondom és írom ezt még akkor is, ha a véleményem kialakítása során támaszkodom néhány (nem csak magyarországi) orvos és pszichológus véleményére is. Tudomásul veszem természetesen, hogy nem egyszerű a helyzet (nem alapfokú számtan, ahol annak, aki azt mondja, hogy $2+5=7$, annak igaza van, aki meg mást mond, az téved) – én azonban homlokegyenest ellenkező módon kezelném a világgal szemben ezt a kórt –, s persze én sem tudom, mit hoz a holnap. *(Előzmények az ÉS-ben Mihályi Péter, Haskó László, Váradi András írásai, 2020/13., 14., 15.)* A koronavírus (COVID-19) 2019 végén kezdett terjedni. Ez egy influenzavírus, inkább közepes erősségű, illetve veszélyességű, s természetesen – mint minden influenzavírus – adott szintű rizikót jelent a vírushatást megkapottak számára. Ha az egyén idős és számos más, krónikus jellegű súlyos betegségben (például cukorbetegség, szív- és érrendszeri panaszok, elhízás, daganatos megbetegedések) szenved, ha az immunrendszere sokkal gyengébb az átlagosnál, akkor bizony komoly veszélyt jelent. S nem kizárt az esetleges szövődményekből – például tüdőgyulladás – is adódó haláleset.

Ha valaki elkapja ezt a vírust, akkor sincs vészhelyzet, az emberek többségének stabil immunrendszere van, s mondjuk nem 86 éves, és nem szenved sokféle krónikus betegségben. A korábban egészséges szervezet ugyanis meglehetősen kevés valószínűséggel esik áldozatul, s meggyőződésem, hogy jelenleg (2020. április közepe) az emberek igen jelentős része már átesett ezen a vírushatáson úgy, hogy nem vagy alig vette észre a negatív tüneteket, s már kialakult szervezetében a védelem. Úgy, ahogy ez a magyar úszóválogatott tagjai esetében is történt, akik ugyan megfertőződtek (pozitív tesztet produkáltak), de tünetmentesek maradtak. Az elrettentő példaként hozott Olaszországban a fertőzés következtében elhunytak átlagos életkora 79 év volt, és szenvedtek már korábban kifejezetten súlyos, krónikus megbetegedésben. Vallom, hogy az Európában lakó emberek igen jelentős része – akár több mint 50 százaléka is lehet – már átesett a fertőzésen. S nem a fertőzöttek száma emelkedik exponenciálisan, hanem a tesztek száma. Hiszen ha háromszor több tesztet csinálunk, akkor az adott fertőzöttségű területen mintegy háromszor lesz több a fertőzöttséget mutatók száma. Közismert tény, hogy a világban évente 250–650 ezer influenza miatti haláleset történik, amelyet nem fújnak ennyire fel. Eddig. Most mintegy 30 ezer halott van a világban, amelyet (legalább közvetve!) a COVID-19 hatásának tulajdonítanak, és olyan intézkedések közepett élünk, amelyre eddig nem volt példa.

Nézzünk egy egyszerű statisztikai számításra alapuló példát. Tételizzük fel, hogy 100 millió lakosságszámú országról van szó (ezt meghaladja Oroszorszáé s közelíti Németorszáé, Olaszorszáé, Franciaorszáé), ahol évente mintegy 1,4 millió ember hal meg (ez kiszámítható a népességszám s az átlagos 70 év halálozási kor függvényében), azaz naponta átlagosan három és fél-négyezer. Azaz Olaszországban két hónap alatt 12 ezer ember halála volt a koronavírus számlájára írható, ugyanakkor az egyéb okok miatt mintegy 140–150 ezer ember halála volt várható. Magyarországon, egy 10 milliós államban az átlagos napi halálesetek száma 350–400 főre tehető. Ehhez kell viszonyítani a 16 főt (2020. ápr. 1.), akik a COVID-19 következtében haláloztak el. Józan kérdés következik: összemérhető a két adat? Bőven a statisztikai ingadozáson belüli az eltérés.

Megítélésem szerint a fertőzés elhúzása hiba. Ugyanis csak a legsúlyosabb (idős, súlyosan beteg, krónikus megbetegedésekben szenvedő) esetben kell kórházba vinni a pácienseket. S természetesen ezen arányok figyelembevételével szó sincs az egészségügyi ellátó rendszer összeomlásáról. Néhány orvos és pszichológus véleménye szerint 3-4 nagyságrenddel (ezerszer-tízezerszer!!!) többen fognak meghalni rövid időn belül a világ végtelenül helytelen korlátozó intézkedései miatt. Miért is? Mert nem jut el

orvoshoz az egyébként nem vírusfertőzött egyén. Mert elmaradnak műtétek. Mert a gazdasági csőd miatt fokozódik a depresszió, az agresszivitás, a gyilkossági és a kilátástalanság miatti öngyilkossági ráta. Mert a pénztelenség és összezárttság miatt lazulnak a párcapcsolatok, frusztráció lép fel a jövő tervezhetetlensége miatt, a munkahely elvesztése miatt.

Az aggodás, a félelem, bezártság érzete, a sokszor indokolatlan pánikkeltés azonban pszichoszomatikus megbetegedésekhez vezethet, s ennek aránya fokozottan nő a kritikus időszak hosszával. Az USA-ban (320 milliós állam) az elnök azzal riogat, hogy akár 80 ezret is elérhet a koronavírus áldozatainak száma 2020-ban. Az előző adatok alapján könnyen számítható, illetve becsülhető, hogy az USA-ban évente kb. 4,6 millió ember hal meg átlagosan. Azaz a 80 ezer ennek jóval kevesebb mint 2 százaléka. S ez a 2 százalék is – mivel döntően súlyosan beteg és idős emberről van szó – várhatóan viszonylag rövid időn belül elhalálozna, teljesen függetlenül a koronavírus megjelenésétől.

Persze a világ azért nem tökéletesen olyan, mint itt Európában a legtöbb ország. Svédországban vagy Belorusziában nem zártak be az iskolák, s az iparban, a kereskedelembe, a turizmusban, a sportban dolgozók sem kerültek lapátra. S hasonló a helyzet Japánban és Dél-Koreában is. A magyar totóban pedig a belorusz labdarúgó bajnokság mérkőzései szerepelnek. Nem tudom, mikor virrad majd ránk normális időszak. De az biztos, hogy a tilalmakkal, korlátozásokkal, karanténnal sújtott országok gazdaságilag sokkal hosszabb idő alatt tudnak majd visszakapaszkodni, és megviselt emberekkel kell majd elkezdni a felépítést, a visszatérést a megszokott körülmények közé.

Őszintén remélem, hogy a helyzet előbb-utóbb rendeződik. Madách Imre szavaival: „Enyészsen az egyén, ha él a köz”. A köz viszont józanságot, kiszámíthatóságot, statisztikai számításokon (is) alapuló realizmust igényel. Érdemes-e tehát megpróbálni megmenteni a pásztornak az egy eltévedt birkát úgy, hogy közben sorsára hagyja az egész nyáját, ellehetetlenítve a nyáj sok-sok egyedének normális létezését? Úgy vélem, az embernek joga (és talán kötelessége is) az álláspontját kifejteni, azt alátámasztani érvekkel, s tudását, véleményét megosztani a többiekkel. Én megtettem azt, ami tőlem telhető.

(A szerző egyetemi tanár)